

Gewone koningsslang *Lampropeltis getula*

Laatste update: 25-04-2023

Er zijn diverse ondersoorten van *Lampropeltis getula*, waarvan een aantal door sommige deskundigen als een aparte soort wordt beschouwd. Dat maakt het onderscheid in soorten en ondersoorten lastig. In de risicobeoordeling die ten grondslag ligt aan opname van *Lampropeltis getula* op de Unielijst, wordt uitgegaan van een brede soortomgrenzing. Hieronder vallen bijvoorbeeld de ondersoorten *L. getula getula*, *L. getula californiae*, *L. getula nigrita*, *L. getula holbrooki*, *L. getula nigra* en *L. getula splendida*. In de huidige taxonomische indeling (reptile-database.org) komt dit overeen met de afzonderlijke soorten *Lampropeltis getula*, *Lampropeltis californiae* (zowel *L. getula californiae* als *L. getula nigrita*), *Lampropeltis holbrooki*, *Lampropeltis nigra*, en *Lampropeltis splendida*. Waar de Europese verordening spreekt over *Lampropeltis getula*, worden al deze (onder)soorten bedoeld.

De gewone koningsslang wordt ook wel kettingslang genoemd. Een volwassen slang is tussen de 90 en 122 cm lang. De soort vertoont een aanzienlijke variatie in kleurpatroon (zie [hier](#)). Sommige individuen hebben een donkerbruine of zwarte grondkleur, andere hebben een lichtbruine grondkleur, die onderbroken wordt door 17-36 smalle dwarsbanden van wit, geel of roodachtig geel, waardoor het lijkt op een kettingpatroon.

Een aantal andere soorten van het genus *Lampropeltis* lijken sterk op de gewone koningsslang.

Foto: gewone koningsslang (Glenn Bartolotti, [Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0](#));

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2021

De gewone koningsslang is waargenomen in diverse EU-landen. Tot dusver is vestiging uitsluitend bekend van het Canarische eiland Gran Canaria (Spanje), waar de Californische koningsslang is gevestigd. Onder de huidige klimatologische omstandigheden zal naar verwachting een aantal mediterrane EU-lidstaten geschikt zijn voor vestiging: het zuidelijk deel van het Iberisch schiereiland, Griekenland, Malta, Cyprus en het zuidelijk deel van Italië. In deze landen is geschikt habitat in ruime mate aanwezig. De soort kan zich niet in Nederland vestigen, ook niet bij een extreme klimaatverandering.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

De slang kan een grote impact hebben op de biodiversiteit, met name door predatie en in mindere mate ook door concurrentie en verspreiding van ziekten. De gewone koningsslang heeft een

generalistisch dieet en eet onder andere knaagdieren en andere kleine zoogdieren, hagedissen en hun eieren, slangen en hun eieren, schildpadeieren en -jongen, kikkers, salamanders, vogels, vogeleieren en kuikens en grote ongewervelde dieren. Vanwege zijn generalistische dieet kan de slang een bedreiging vormen voor veel inheemse Europese soorten als de slang in voldoende grote aantallen voorkomt of wanneer de beschikbare prooi zeldzaam of bedreigd is. Zo predeert de Californische koningsslang (*Lampropeltis californiae*) op Gran Canaria op verschillende endemische amfibieën en reptielen. Bij verschillende endemische hagedissoorten zijn dichtheidsreducties van 50 tot 90% geconstateerd. Ook zijn op Gran Canaria bij de Californische koningsslang mijten gevonden die een mogelijke bedreiging zijn voor de aanwezige endemische hagedissoorten.

Effect op ecosysteemdiensten

Er zijn geen effecten op [ecosysteemdiensten](#) bekend.

Overige effecten

De slang kan onrust veroorzaken bij mensen maar is niet agressief en ook niet giftig.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van de gewone koningsslang op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken medio 2021

De gewone koningsslang is enkele malen in Nederland aangetroffen, maar de soort kan zich niet vestigen in Nederland.

Effecten

Omdat de slang zich niet kan vestigen in Nederland zijn geen effecten te verwachten.

3. Wet- en regelgeving

De gewone koningsslang staat sinds augustus 2022 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4. Wat te doen?

Houders die die deze soort al in bezit hadden voordat de Unielijst van kracht werd, mogen de dieren blijven houden totdat ze een natuurlijke dood sterven. Voorwaarden zijn wel dat de dieren niet kunnen ontsnappen en dat men zorgt dat ze zich niet kunnen voortplanten.

De gewone koningsslang die in de natuur wordt waargenomen kan handmatig worden verwijderd. Meer informatie over deze en andere mogelijke managementmaatregelen staat in dit [rapport](#).

Meldingen van de gewone koningsslang in de natuur kunnen worden doorgegeven via [waarneming.nl](#).

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

De gewone koningsslang komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika.

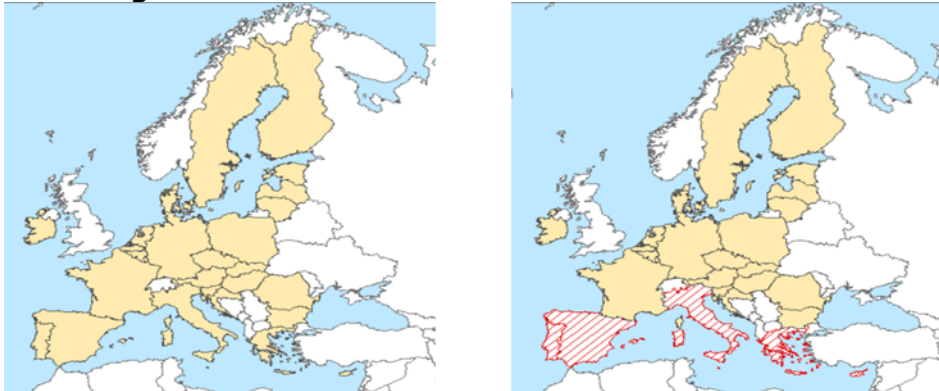
Habitat

De gewone koningsslang kan zich in een verscheidenheid van habitats vestigen: in open naaldbossen, moerassen, rivierdalen, akkerland en in woestijngebieden. Het is een voornamelijk terrestrische slang, hoewel de soort vaak voorkomt in de nabijheid van water. Een voorwaarde is dat er voldoende bodemvegetatie, bladafval, of andere bodembedekking aanwezig is.

Introductieroute Europa

De gewone koningsslang wordt in een aantal Europese landen verkocht als huisdier en wordt ook gehouden in dierentuinen. Het is een makkelijk te houden soort. Ook kan de soort meeliften met goederen (waaronder planten in grotere potten).

Aanwezigheid in de EU

Links: vestiging in de EU in 2019, rechts mogelijke vestiging in de EU (rood gearceerde landen). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven. Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Introductieroute Nederland

Het is een makkelijk te houden soort, die ook in Nederland veel gehouden wordt en populair is bij beginners. De soort kan in de natuur komen door uitzetting of ontsnapping. Net als in de andere Europese landen is ook het meeliften met goederen een mogelijke introductieroute.

Aanwezigheid in Nederland

De gewone koningsslang kan zich niet vestigen in Nederland. De soort is twee keer waargenomen, in 2008 en 2011. Onbekend is of het bij deze twee waarnemingen ging om de gewone koningsslang of de Californische koningsslang.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Omdat de slang in Nederland veel gehouden wordt is de kans op introductie in de natuur door uitzetten of ontsnappen groot. Het klimaat in Nederland is niet geschikt voor vestiging. De gewone koningsslang heeft een klein ruimtelijk bereik en een lage natuurlijke verspreidingsnelheid.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

[Nederlandse risicobeoordeling](#)

7. Bronnen

- [Europese risicobeoordeling](#)
- [Nederlandse risicobeoordeling](#)
- [Mogelijke managementmaatregelen](#)
- The reptile database [Lampropeltis getula](#). Bezocht op 25-4-2023
- The reptile database [Lampropeltis holbrooki](#). Bezocht op 25-4-2023
- The reptile database [Lampropeltis nigra](#). Bezocht op 25-4-2023
- The reptile database [Lampropeltis californiae](#). Bezocht op 25-4-2023
- The reptile database [Lampropeltis splendida](#). Bezocht op 25-4-2023
- Piquet, J.C. & M. López-Darias, 2021. Invasive snake causes massive reduction of all endemic herpetofauna on Gran Canaria. Proc. R. Soc. B.288 20211939
<http://doi.org/10.1098/rspb.2021.1939>
- Santana-Hernández KM, J. Orós, S.L. Priestnall, C. Monzón-Argüello, E. Rodríguez-Ponce, 2021. [Parasitological findings in the invasive California kingsnake \(*Lampropeltis californiae*\) in Gran Canaria, Spain. Parasitology 148, 1345-1352.](#)